

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/857- /2011. RP.

Előadó: dr. Oletics Zsolt r. alezredes

Telefon: 06 (1) 443-5674

Tárgy: alapvető jogot sértő

rendőri intézkedés

elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 44/2012. (I. 31.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a*) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Törvényszéknek címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos előadta, hogy 2011. június 3-án megjelent M-n, a H. parkban 16.00 óra körüli időpontban, véleménynyilvánítás céljából. Egy emlékműre egy transzparenst feszített ki, melyen a következő felirat volt: „*Csalás történt a Városházán? Igazságot a Trianon emlékmű kapcsán!*”. Azért kívánt tiltakozni, mert – állítása szerint – M. városvezetése az emlékműtől körülbelül 50 méterre koszorúzott volna a későbbiekben. Nekik üzent volna a transzparenszel.

A panaszos előadta, hogy rövid idő múlva megjelent a rendőrség és egy önkormányzati rendeletre hivatkozva (amiatt, hogy nem kért a panaszos a transzparensre közterület-foglalási engedélyt), a transzparens eltávolítására szólították fel. A panaszos közölte a rendőrökkel, hogy véleménynyilvánítás alkalmával ilyen kötelezettsége nincs, cselekményére az önkormányzati rendelet nem vonatkozik, nem vonatkoztatható.

A panaszos beadványában hivatkozott az Alkotmánybíróság kapcsolódó határozatára. Így felhívta a figyelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság szerint a gyülekezés joga – különösen nagyobb létszámú rendezvény esetén – nem gyakorolható rendeltetésszerűen építmények, berendezések, például színpad, hangosítás, kivetítők nélkül. Ezek használatának szabályozása érinti, alkalmazásuk hozzájáruláshoz kötése pedig korlátozza a gyülekezés jogát [1039/B/2006. AB határozat].

A panaszos szerint nem hatott a felvilágosítása, mert az eljáró rendőr felszólította, hogy vegye le a transzparenst. A panaszos erre azt mondta, hogy ő nem veszi le, ha akarják ők (a rendőröket érve ezalatt) leszedik. Ezt a rendőrök meg is tették. Előtte még a panaszos személyi okmányait kérték, arra való hivatkozással, hogy „országos fokozott ellenőrzés van elrendelve”. A panaszos kéri, hogy a Panasztestület ellenőrizze le, hogy megfelelt-e ezen indok az igazoltatás alapjául. A rendőr a panaszos személyigazolványából az adatait bediktálta az ügyeletre. Ezután elvette a panaszos kezében lévő videokamerát és közölte a panaszossal, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják a rendőrkapitányságra.

A panaszos előadta azt is, hogy megbilincseltek, a rendőrautóhoz kísérték, majd a rendőrkapitányságra vitték. Ott elvették tőle minden tárgyat, a nadrágszíját is. Megmotozták és egy ráccsal elzárt cellába tették, ahol csak egy szék volt. Itt töltött 2 órát szabadon engedéséig.

A panaszos véleménye az, hogy a transzparenszel nem valósított meg szabálysértést, nem adott okot rendőri intézkedésre. Úgy gondolja, hogy teljesen indokolatlan volt a transzparens rendőri eltávolítása után az, hogy a rendőrség előállította és két órán keresztül fogva tartotta.

Szabadon engedésekor 5 db dokumentumot kapott: egy sorszám nélküli „Igazolás” címűt, mely előállítását kezdetét és végét jelöli, egy szintén sorszám nélküli „Feljegyzés” címűt, mely a kiértesített személy értesítését igazolja; egy „Tájékoztató” címűt; valamint egy „Jegyzőkönyv” címűt, melyre a befogadásakor elvett tárgyakat jegyezték fel; továbbá egy sorszám nélküli „Jegyzőkönyv” címűt, mely transzparens lefoglalását igazolta. Ezen dokumentumok fénymásolatát csatolta a panaszhoz.

A panaszos felhívja a figyelmet arra, hogy nem kapott olyan iratot, melyen fel lett volna tüntetve, hogy milyen okból is állították elő, milyen szabálysértés miatt.

A panaszhoz csatolt egy videofelvételt is, mely rögzítette a rendőrségi intézkedést.

A panaszos véleménye szerint a rendőrségi intézkedésre, főleg előállítására semmilyen okot nem adott, az jogszerűtlen volt. Erre fegyellemmel kéri a Panasztestület vizsgálatát.

A panaszos a Panasztestület által feltett kérdésekre július 21-én egy újabb beadványt küldött. Ebben pontosította, hogy az előállításakor megbilincseltek (kezek előre bilincselésével) és az előállítás alatt a rendőrségi épületbe való megérkezésig a rendőrautóban a bilincs a kezén volt. A rendőrségi előállítóban is még egy ideig rajta hagyták a bilincset, így összesen mintegy 15-20 percig volt rajta.

A panaszt azzal is kiegészítette, hogy az előállítás időtartama alatt kihallgatás vagy egyéb eljárási cselekmény nem történt.

A panaszos 2011. augusztus 22-én egy újabb beadványt küldött. Ebben arra hivatkozik, hogy az alkotmányban rögzített véleménynyilvánítási szabadságjog gyakorlása során az állampolgárnak semmilyen bejelentési kötelezettsége nincs az önkormányzat felé, ugyanis az önkormányzati rendelet nem terjed, nem terjedhet ki ezen szabadságjog gyakorlóira, ezen szabadságjog gyakorlására.

A panaszos szerint a rendőrség által hivatkozott önkormányzati rendelet a gazdasági, egyéni érdekeket szolgáló reklám és egyéb tevékenység kapcsán írja elő a közterület használati engedély beszerzését. Az önkormányzati rendelet például előírja a közterületeken a földön elhelyezett tárgyak esetében is a közterület használati engedély beszerzését. Természetesen ezen előírás, kötelezettség sem terjed, terjedhet ki a demonstrációval vagy egyszemélyes véleménynyilvánítás szabadságával élő személyekre, akik véleménynyilvánításuk alkalmával a földön helyezik el transzparensüket, táblájukat, stb. A panaszos véleménye szerint, ahogy nem vonatkozik az önkormányzati rendelet a demonstrációkon, egyszemélyes véleménynyilvánításkor a földön elhelyezett tárgyakra (az azokon hirdetett és megjelenített véleményekre), úgy egyértelműen nem vonatkozik a demonstrációkon a közéleti vélemények megismertetése céljából kifeszített transzparensre sem.

A panaszos kifejti, hogy a „gyülekezési törvény” nem köti a gyülekezés jogát közterület-foglalási engedélyhez, ebből következően az egyszemélyes véleménynyilvánítás megtartását (mely alkotmányos alapjog és nem is bejelentés köteles), szintén nem köti a közterület-foglalási engedély. Az egyszemélyes véleménynyilvánítás alkalmával (amely alkotmányos alapjog), ahogy nem kell azt bejelenteni a rendőrségre (mert az nem bejelentés köteles), úgy más hatóság, hivatal felé sem kell semmilyen engedélyt kérni hozzá. A „közterület-foglalási engedély” megkérése illeték köteles és elbírálása 30 napba is telhet, továbbá a jogorvoslati idővel is számolni kell. Egyúttal pedig nem is biztos, hogy az engedélyt megadják „(hiszen az önkormányzatok vezetése politikai pártok vezetése alatt áll általában)”. Amennyiben közterület-foglalási engedély megkérésére lenne szüksége egy demonstrálni kívánónak, az szinte teljesen ellehetetlenítené a véleménynyilvánítását, nem is beszélve a spontán tüntetésről stb. Ezért – a panaszos álláspontja szerint – nem vonatkozik (vonakoztatható), a hivatkozott önkormányzati rendelet a demonstrációkra, demonstrálókra, így a panaszos cselekményére.

A panaszos hivatkozása szerint a szóban-forgó önkormányzati rendeletet úgy is lett megalkotva, hogy az nem értelmezhető, nem vonatkoztatható a cselekményére, illetve a demonstrálókra. Ezt a Megyei Bíróság – a panaszos által csatolt – ítéletében, annak 4. oldalán a 3. bekezdésben világosan ki is mondta. Ezen tény, M. még hivatalában lévő jegyzőjének 2007. november 21-én kelt – és ugyancsak csatolt – határozatában foglaltakból is világosan kiderül. A panaszos szerint a jegyző világosan kimondja benne, hogy az önkormányzati rendelet úgy lett megalkotva (az alkotmányban írtaknak megfelelően), hogy az a demonstrálókra nem vonatkozik.

A panaszos ezek alapján sérelmezi, hogy miért kezdték mégis az ő cselekményére alkalmazni a hivatkozott önkormányzati rendeletet M-n. A panaszos szerint azért, mert véleménynyilvánításai, demonstrációi M. város vezetésével/vezetőivel kapcsolatban fogalmaztak meg kritikát, ami hosszabb ideje volt már számukra kellemetlen, így véleménye szerint szándékosan megpróbálták ezen önkormányzati rendeletet véleménynyilvánítása módjára még is „(félre)értelmezni/alkalmazni”, hogy elhallgattassák. A panaszos furcsállja, hogy korábban 3 évig ugyan azon módon és helyen nyilvánított véleményt a városban és nem alkalmazták a hivatkozott rendeletet a véleménynyilvánítására. A panaszos arra is utal, hogy a jogalkalmazás megváltozásában annak is szerepe lehet, hogy ezzel egy időben M. településnek új rendőrkapitánya lett.

A panaszos sérelmezi, hogy a bejelentés a m-i rendőrségre cselekménye, véleménynyilvánítása miatt a m-i önkormányzatról érkezett, de az előbb és az alább előadottakból az derül ki, hogy a bejelentőknek tudomásuk kellett legyen arról, hogy bejelentésükkel a rendőrséget félrevezetik. A panaszos szerint a rendőrség hagyta magát félrevezetni, hiszen nem az önkormányzat közterület felügyelőit küldték ki vele szemben intézkedni. M. Város Önkormányzatának illetékes szerve ezen esetben sem indítottak ellene elmaradt közterület-használati díj meg nem fizetése miatt eljárást, nem róttak ki bírságot. Ezek – a panaszos olvasatában – azt támasztják alá, hogy a bejelentők tisztában voltak azzal, hogy cselekményére az önkormányzat rendelete nem vonatkozik és emiatt nem is a közterület felügyelőket küldték ki és nem is róttak ki pénzbírságot, holott ez más esetben kötelező és indokolt lépés lett volna az önkormányzat részéről.

Vélelmezi a panaszos, hogy a M-i Rendőrkapitányság a Panasztestületnek elküldött védekezésként egy hasonló ügyében született bírósági ítéletet, melyben a panaszost elmarasztalták – a panaszos szerint tévesen, ami a fentiekből és az alábbiakból világosan kiderül, ráadásul ezen bírósági ítéletet „egy bírósági titkár hozta” a Városi Bíróságon. A panaszos a téves bírósági ítélet miatt perújítási kérelmet nyújtott be, de két hónap elteltével még választ nem kapott rá.

A panaszos úgy foglalja össze álláspontját, hogy az eddig felsorolt bizonyítékai is világossá tették azon tényt, hogy a véleménynyilvánításai alkalmával nem volt kötelessége közterület-foglalási engedélyt kérni. Az Alkotmánybíróság 1039/B/2006. AB határozata (melyet hosszan idéz) pedig ezt minden szempontból egyértelművé teszi.

A panaszos által csatolt, a Megyei Bíróság ítéletének előzménye a következő. A panaszos 2008. május 27. napján jelentette be a M-i Rendőrkapitányság részére, hogy 2008. június 4-én a M-i T. Társaság megemlékezést tartana a mozi előtt a H. Emlékműnél 14.00 órától 22.00 óráig és kérte a bejelentés tudomásul vételét. A M-i Rendőrkapitányság vezetője 2008. május 30. napján kelt végzésével a hatáskörének hiányát állapította meg arra

hivatkozással, hogy M. Város Önkormányzata már 2007. szeptember 12-én kelt határozatával a 2008- 2010 évekre vonatkozó közterület használatát engedélyezte erre a területre, így az elvesztette a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (Gytv.) 15. § a) pontja értelmében közterületi jellegét. A rendőrségnek ezért a továbbiakban a rendezvény „engedélyezésére” lehetősége nem volt. Egyben felhívta a kérelmezőt, hogy rendezvényének lebonyolítására más helyszínt megjelölhet.

Mivel az Önkormányzat végül egy másik helyszínen tartotta a rendezvényét, ezért a panaszos, illetőleg a m-i T. Társaság 2008. június 4-én a megemlékezést a H. emlékműnél – tudomásulvétel hiányában is – megtartotta, azon a rendőrség a rendfenntartás érdekében jelen volt, de azt nem oszlatta fel, továbbá jelen voltak a M. Város Önkormányzatának közterület felügyelői is.

A fentiek alapján a későbbiekben az Önkormányzat, mint elsőfokú hatóság 2008. július 10. napján kelt határozatával a panaszos terhére emelt összegű közterület használati díjat állapított meg 222.000.-Ft összegben arra hivatkozva, hogy az ünnepség során az Emlékművet, illetve az előtte lévő sétányból kb. 400 m²-nyi területet vettek igénybe az önkormányzat engedélye nélkül. A panaszos fellebbezése folytán eljáró másodfokú szerv határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozatok indokolása szerint mivel a panaszos által megjelölt területre már közterület használatra engedély került kiadásra, így ott rendezvényt a Gytv. 6. § alapján nem lehetett tartani, a szervezőnek közterület-használati engedély címettől kellett volna a közterület és további egyéb helyszín használatára engedélyt kérnie, amelyet azonban elmulasztott.

A határozattal szemben a panaszos keresettel élt. A Megyei Bíróság a panaszos, mint felperes keresetét alaposnak találta és – többek között – kifejtette, hogy nem ért egyet azzal az állásponttal, hogy amennyiben egy adott közterületre esetleg közterület használati engedély kerül kiadásra, az a közterület a továbbiakban már nem mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető terület, út, utca, térnek minősülne. Az erre vonatkozó törvényi rendelkezés nem azt jelenti, hogy amennyiben oda már rendezvény bejelentésére sor került volna, úgy az ne lehetne bárki számára korlátozás nélkül igénybe vehető, hiszen esetleg egy területen több rendezvény megtartására is sor kerülhet egy időben. Mindezekre figyelemmel a megyei bíróság álláspontja az volt, hogy az Önkormányzat határozata is jogszabálysértően került meghozatalra, hiszen a panaszosnak nem volt szüksége a fentiek szerinti közterület-használat engedélyezésére. Ezen túlmenően pedig megjegyezte azt is a megyei bíróság, hogy a panaszos által szervezett rendezvény nem sorolható az önkormányzati rendelet 3. § (2) bekezdésében a)-t)-ig felsorolt egyetlen egy kategóriába sem – mivel az a gyülekezési jog hatálya alá tartozó rendezvény. A fentiek figyelembe vételével a megyei bíróság a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján az Önkormányzat (területhasználati díjat megállapító) határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. A perbeli esetben ugyanis közterület használati engedély beszerzésére nem volt szükség, így alaptalan és jogszabálysértő az Önkormányzatnak a közterület használati díj kiszabására vonatkozó határozata.

A panaszos ugyancsak csatolta M. jegyzőjének 2007. november 21-én kelt határozatát, mely a panaszos ügyében – önkormányzati rendeletbe ütköző, közterület engedély nélküli használata szabálysértés miatt – hozott határozatot visszavonja és az eljárást megszünteti.

E szerint a panaszos 2007. október 3-án, majd október 10-én a délelőtti órákban M-n a Sz. tér Polgármesteri Hivatal előtti szakaszán demonstrációt tartott, mely során egy kb. 4 m²-es molinót helyezett el a zászlótartó rúd és a lámpaoszlop közé közterület-használati engedély

nélkül. Az esetről a Közterület-felügyelet fényképeket készített. 2007. október 31-én kelt határozatával a jegyző a panaszost húszezer forint pénzbírsággal sújtotta.

A határozat szerint a m-i önkormányzat 19/1995. (VI. 19.) rendelete a közterület-használat helyi szabályozásáról 3. § (2) bekezdés r) pontja alapján közterület-használati engedélyt kell beszerezni közterületen lévő műtárgyakon (pl. villanyoszlop, kandeláber) elhelyezett hirdető-berendezésre, transzparensre, reklámhordozó eszközre. Ugyanezen rendelet 17. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző szabálysértést követ el és 30.000 forintig terjedő pénzbírsággal sújtható, aki a közterületet az e rendeletben előírt engedély nélkül, vagy attól eltérő módon, illetve azt meghaladó mértékben használja.

A panaszos kifogással élt, melyben előadta, hogy a transzparens kifeszítésére a demonstrációja alkalmával került sor, a gyülekezési törvény alapján, ami a hivatkozott önkormányzati rendeletnél magasabb rendű jogszabály. A kifogás alapján hozott új határozat leszögezi, hogy a Gytv. 2. § (1) bekezdése alapján a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják. A törvény 6. §-a szerint a közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A jegyző megállapítja, hogy a M-i Rendőrkapitányság által adott tájékoztatás szerint a panaszos mindkét alkalommal a törvényes előírásoknak megfelelően előre bejelentette az általa tartott demonstrációt, melynek célja a bejelentés szerint, felhívni a figyelmet a T. emlékmű körüli visszasságokra. A molinót a panaszos nem hirdetési vagy reklám céllal helyezte el a közterületen, az a demonstráció bejelentett helyszínén, annak bejelentés szerinti idejében, a demonstráció bejelentett céljával összefüggésben kifejtett véleményét tartalmazta. Erre tekintettel a jegyző megállapította, hogy a cselekmény nem szabálysértés, ezért a határozatot visszavonta, az eljárást pedig megszüntette.

A panaszos 2011. október 19-én újabb iratot mellékelte. A Városi Bíróság végzését küldte meg az ügyben, mely végzésnek az első és a második (részben kitakart) oldalának másolata olvasható. A megküldött másolat hiányos tartalmából annyi állapítható meg, hogy a végzés a panaszossal szemben indult szabálysértési eljárások megszüntetéséről szól.

A beadványban foglaltak szerint a panaszos az alábbi momentumokat panaszolja:

- intézkedés, igazoltatás jogalapját,
- magatartása szabálysértéssé nyilvánítását a helyszínen,
- előállítását jogalap hiányában,
- ruházatának átvizsgálását,
- bilincs alkalmazását.

II.

A Panasztestület állásfoglalásában alapjog súlyos sérelmét állapította meg és azt megküldte részemre. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

A Panasztestület az intézkedés és az igazoltatás jogalapját megfelelőnek találta, ezekkel összefüggésben jogsérelmet nem állapított meg.

Az előállítás jogalapját szintén megfelelőnek értékelte, azonban az előállítás foganatosítása a Panasztestület álláspontja szerint az arányossági követelmény megsértésével történt. Ezért az előállítást követő mozzanatok (ruházat átvizsgálása, bilincs alkalmazása) automatikusan, mint jogsértő intézkedéshez kapcsolódó rendőri fellépéseket szintén alapjogsértőnek minősítette.

III.

A vizsgálat során az alábbi bizonyítékok alapján állapítottam meg a döntésem alapjául szolgáló tényállást.

- a panaszok (10 lap);
- letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyv (1 lap);
- tájékoztató az előállított személy jogairól kötelességeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről (1 lap);
- feljegyzés fogvatartott nyilatkozatairól (1 lap);
- szabálysértési ügyben lefoglalható tárgyak visszatartásáról, megőrzéséről szóló jegyzőkönyv, illetve irat (2+1 lap);
- Megyei Városi Bíróság határozata (4 lap);
- M. Város Jegyzőjének határozata (2 lap);
- Városi Bíróság határozata (2 lap);
- M-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele (7 lap);
- jelentés előállítás, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról (3 lap);
- jelentés kényszerítő eszköz alkalmazásának kivizsgálásáról (2 lap);
- igazolás az előállítás időtartamáról;
- ORFK vezetői utasítás (1 lap)
- átirat;
- a panaszos által az intézkedésről készített videofelvétel.

A 2011. június 03-án a M-i Rendőrkapitányságra tett bejelentés szerint a panaszos M-n a H. parkban található emlékműre kifeszített egy transzparenst, aminek az elhelyezéséhez szükséges közterület-foglalási engedéllyel nem rendelkezik. Mivel az önkormányzati rendelet transzparenst műtárgyra történő elhelyezését közterület-használati engedélyhez köti és ilyen engedélyt a panaszos részére nem adtak ki, ezért szabálysértést követ el.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján *„a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”* A törvényi rendelkezésre és a bejelentés tartalmára vonatkozóan megállapítom, hogy a szolgálatban levő rendőrt intézkedési kötelezettség terhelte.

Az intézkedés során a panaszossal közölték, hogy a transzparens műemléken történő elhelyezésével szabálysértést követett el, majd felszólították annak eltávolítására. A felszólításra a panaszos kijelentette, hogy Ő nem veszi le, mert éppen a jelen eljárás tárgyát képező intézkedés fogantatosítása napján kapta azt vissza. E kijelentésre a rendőr ismertette a panaszossal az M. Város területén hatályos 19/1995. (VI. 19.) számú önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Önkormányzati rendelet) 3. § (2) bekezdés *r*) pontjában foglalt azon előírást, hogy műtárgyon transzparenst elhelyezni csak úgy lehet, ha előtte „közterület-használati engedélyt kell beszerezni közterületen lévő műtárgyakon (pl. villanyoszlop, kandeláber) elhelyezett hirdetőberendezésre, transzparensre, reklámhordozó eszközre”. Ezután ismételt felszólította a rendőr a panaszost a transzparens levételére, melyre a panaszos kifejtette véleményét a hivatkozott rendelet alkotmányellenességéről. A rendőr ekkor megkérdezte, hogy a törvényes felszólításnak engedelmessé kíván-e a panaszos, melyre nemleges választ kapott a panaszostól, akit ezután igazoltatott. Az Rtv. 29. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint ugyanis „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani...”. Ezért megállapítom, hogy a bejelentés tartalmára és a törvényi rendelkezésre valamint engedetlenségére is tekintettel, kellő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost.

Az igazoltatást követően közölték a panaszossal, hogy szabálysértés továbbfolytatása miatt előállítják, valamint, hogy vele szemben bilincset fognak alkalmazni.

Az előállítás 2011. június 03-án 16:06 órától 18:05 óráig tartott, ennek során a bilincset 2011. június 03-án 16:06 órától 16:15 óráig alkalmazták a panaszossal szemben szökésének megakadályozása céljából.

Az előállításra a panaszos magatartása azért teremtett jogalapot, mert az önkormányzati rendelet 17. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint a közterületet az előírt engedély nélkül igénybe vevő személy szabálysértést követ el. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pontja szerint „a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható...”

Az Rtv. hivatkozott rendelkezése az előállítás önálló okaként nevesíti azt a körülményt, ha valaki a szabálysértési jogi tényállást kimerítő magatartását a rendőr felszólítása ellenére folytatni kívánja. Ugyancsak külön nevesíti az előállítás lehetőségét abban az esetben is, ha valakivel szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható.

A két különálló ok a célját tekintve megkülönböztethető. Míg utóbbi esetben a gyors felelősségre vonás a célja az előállításnak, addig az előbbi – és a jelen ügyben is irányadó – fordulat célja a szabálysértési jogi tényállást kimerítő magatartás megszakítása, mivel a rendőri felszólítás nem vezetett eredményre. E célra tekintettel az előállítás alkalmazása jogszerű és a céljával szükségképpen arányban álló volt. Megjegyzem, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az előállításról. Ilyen esetekben az előállításhoz a törvényben megkövetelt szabálysértés gyanúja nem éri, nem is érheti el a szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés gyanúját nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot

szolgáltat az előállításra. Az ilyen objektív tapasztalatok alapján fogatosított intézkedést utóbb az sem teszi jogellenessé, ha a későbbiekben nem indul eljárás, vagy a megindult eljárásban a szabálysértési jogi felelősséget nem állapítják meg.

A panaszos ruházatát jogszerűen vizsgálták át az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján, mely szerint *„akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja”*.

Az előállítás során a panaszossal szemben bilincset alkalmaztak, egyrészt az ellenszegülés megtörése, illetve szökés megakadályozása érdekében. Az Rtv. 48. § szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására, ellenszegülésének megtörésére. E törvényi rendelkezés célja a rendőri intézkedés során a szükségesnél nagyobb kockázatok, sérülések megelőzése, az intézkedés eredményességének biztosítása. Ezért a törvény céljával ellentétes eredményre vezetne az a gyakorlat, amely azon az értelmezésen alapulna, hogy a bilincs alkalmazásához minden esetben be kellene várni a rendőrnek a szökés, támadás, önkárosítás, vagy ellenszegülés megkísérlését, az erre irányuló egyértelmű szándék kifejezését, esetleg ezek megtörténtét, és csak e cselekmények elhárítása, megszakítása után alkalmazhatna bilincset. Ilyen gyakorlat kialakítása nyilvánvalóan nem volna összhangban sem a jogalkotó céljával, sem az Rtv. 15. §-ban megfogalmazott arányossági követelménnyel, sem pedig az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel, mely szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonszabadságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Amennyiben ugyanis a rendőr minden esetben be kellene várnia a támadás megtörténtét, az azt is jelentené, hogy annak letörésére már további kényszerítő eszközre is szükség lehet, sérülést is okozhat a panaszosnak (vagy vétkes személynek), akár a testi kényszer alkalmazásával, akár vegyi eszköz vagy más kényszerítő eszköz alkalmazásával. Tekintettel arra, hogy előre a támadás szándékát biztosan kizárni soha nem lehet, és gyakorlati tapasztalat, hogy az intézkedés alá vonat személy megtévesztő céllal színlelt együttműködést, ezért amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a bilincs alkalmazásával tudja a kényszerintézkedést biztonságosan fogatosítani, úgy jogszerűen alkalmazza, kizárva ezzel a támadás és a komolyabb sérülés lehetőségét is. Emellett a személyes szabadságában korlátozott panaszosnak további lényegi korlátozást nem jelent, hogy a szándékaival ellentétes helyre történő szállításakor kezeit egymáshoz rögzítve ül a szolgálati gépjárműben.

A fent kifejtett indokok alapján megállapítottam, hogy a rendőri intézkedésnek, a rendőr utasításának kifejezetten ellenszegülő panaszossal szemben bilincs alkalmazására jogszerűen került sor.

A hatósági intézkedés a jogtudományban elfogadott megközelítés szerint nem hatósági jogalkalmazó tevékenység. Nem a hatóság, hanem a hatóság közege intézkedése (aktusa). A szabálysértési jogi felelősség alapjául szolgáló önkormányzati rendelet, mint jogszabály alkotmányossági szempontú vizsgálata, rendszertani, történeti értelmezése, illetve az e módszerekkel esetlegesen fellelhető ellentmondás felismerése, feloldása az intézkedő rendőrtől így nem várható. Amennyiben a jogszabály nyelvtani értelmezése alapján a rendőr okkal következtet a magatartás jogsértő voltára, úgy az Rtv.-ben előírt – az általa tapasztalt tényállásnak megfelelő – hatósági intézkedést fogatosítja. Ezért az önkormányzati rendelet értelmezésével kapcsolatosan kifejtett panaszosi álláspontot – mint az intézkedés jogszerűsége

szempontjából lényegtelen véleményt – mellőztem a tényállásból. A panaszos ezen érvei az intézkedés alapján, vagy egyéb okból indult, a panaszos felelősségének megállapítására irányuló, illetve más eljárásokban vehetők, veendő figyelembe.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

V.

A Panasztestületnek az előállítás arányossága, valamint a bilincs alkalmazása és a ruházátvizsgálás foganatosítása tekintetében kialakított álláspontjával a határozat IV. részében kifejtett indokok alapján nem értek egyet.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése, 61. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés *a*) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. §-a, 13. § (1) bekezdése, 15. §-a, 29. § (1) bekezdés *a*) pontja, 31.§ (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés *f*) pontja, 48. §-a, 92. § (1) bekezdése, a 93/ A § (6),(7) és (9) bekezdései;
- M-i Önkormányzat 19/1995. (VI. 19.) számú rendelete 3. § (2) bekezdés *r*) pontja, 17. § (1) bekezdés *a*) pontja.

Budapest, 2012. április „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**